

ORTAK TRANSİT VE NCTS CEP KİTABI SİK KARŞILAŞILAN SORULAR VE CEVAPLARI

Mehmet Uylukcu

Gümrük ve Ticaret Uzmanı

Umut Şedele

Gümrük ve Ticaret Uzmanı

GİRİŞ

Bu çalışma, ülkemizin 1 Aralık 2012 tarihinde Ortak Transit Sözleşmesine taraf olmasıyla birlikte, yeni bir transit rejimi olan ortak transit rejimi ve bu rejimin bilgisayar alt yapısı olan NCTS (New Computerized Transit System) hakkında mükellef ve gümrük idarelerinde transit işlemlerini gerçekleştiren gümrük çalışanları tarafından sıklıkla iletilen soruların, Ortak Transit Sözleşmesi, Transit El Kitabı ve Gümrük Yönetmeliği ile buna bağlı ikincil mevzuat çerçevesinde cevaplanmasından oluşmaktadır.

Ortak transit ile NCTS uygulamasının uzmanlık gerektiren birçok karışık ayrıntıları mevcuttur. Ancak, buradaki amaç söz konusu rejim ve uygulamanın en temel noktalarının öne çıkarılarak, rejimden yararlananlar ile sistem kullanıcıların her an ulaşabilecekleri, karmaşık olmayan ancak günlük işlemlerde sıkça rastlayabilecekleri sorulara cevap bulabilecekleri bir referans kaynak oluşturmaktır.

Saygılarımızla,

1) Ortak transit rejimi nedir?

1 Aralık 2012 tarihinden itibaren taraf olduğumuz Ortak Transit Sözleşmesi (OTS) çerçevesinde Avrupa Birliği ve EFTA ülkeleri ile ülkemiz arasında gerçekleştirilen transit işlemlerinin yürütüldüğü rejimdir.

2) Ulusal transit rejimi nedir?

Türkiye gümrük bölgesi içerisinde başlayıp biten transit işlemleri için kullanılan rejimdir. Diğer bir ifade ile hareket ve varış gümrük idareleri Türkiye gümrük bölgesi içerisinde ise rejim ulusal transit rejimidir.

3) Ortak Transit Sözleşmesi'ne (OTS) taraf olan ülkeler hangileridir?

28 Avrupa Birliği ülkesi, EFTA ülkeleri olan ve EFTA ülkesi olarak kabul edilen İzlanda, Norveç, İsviçre, Lihtenştayn ve Türkiye.

4) Yeni Bilgisayarlı Transit Sistemi (NCTS) nedir?

NCTS, ortak transit işlemleri ile ulusal transit işlemlerinin bilgisayar ortamında kağıt beyanname kullanılmadan yapıldığı, işlemler gerçekleştirilirken elektronik mesajlaşma ile veri alış verişinin sağlandığı ve transit işlemlerinin her safhasının bu elektronik ortamda takip edilebildiği sistemdir.

5) Asıl sorumlu kimdir?

Asıl sorumlu, transit rejiminde rejim beyanında bulunan veya adına rejim beyanında bulunulan kişidir.

Genel ilke olarak transit rejimi teminatlı gerçekleştirilen bir rejim olduğundan, asıl sorumlu aynı zamanda teminat sahibi kişidir.

6) Asıl sorumlu nelerden sorumludur?

Asıl sorumlu, transit rejimindeki tüm işlemlerin mevzuata uygun olarak yürütülmesinden sorumludur.

7) Asıl sorumlunun yükümlülükleri nelerdir?

- Eşyayı tam ve sağlam olarak ve gerekli belgelerle birlikte belirlenen süre sınırı içinde yetkili makamlar tarafından alınan ayniyet önlemlerine uygun olarak varış idaresine sunmak,
- Kontrolden sorumlu yetkili makamlarca talep edildiğinde ve belirlenen süre içinde, hangi yolla verildiğine bakılmaksızın gerekli tüm bilgi ve belgeleri sunmak gerekli tüm yardımı sağlamak,
- Transit rejimiyle ilgili diğer hükümlere uymak

8) Transit Refakat Belgesi (TRB) nedir?

Transit beyanı bilgilerine dayanan ve eşyaya refakat etmek üzere bilgisayarlı transit sisteminden bastırılan belgedir. Kalem listesi ve transit refakat belgesi ayrılmaz parçalardır.

9) Transit/güvenlik refakat belgesi (TGRB) nedir?

Transit beyanının, emniyet ve güvenlik bilgilerini içermesi halinde, transit beyan bilgileri ile emniyet ve güvenlik bilgilerine dayanan ve eşyaya refakat etmek üzere bilgisayarlı transit sisteminden bastırılan belgedir.

Bu belge ile ülkemizden OTS'ye taraf olan Avrupa ülkelerine yönelik transitlerde, Avrupa Birliği topraklarına ilk girişte özet beyan verilmesine gerek bulunmamaktadır.

10) Tek İdari Belge (TİB) nedir?

20 Mayıs 1987 tarihli Eşya Ticaretindeki İşlemlerin Basitleştirilmesine İlişkin Sözleşmede öngörülen belgedir.

11) Hareket ve varış idaresi nedir?

Eşyayı transit rejimine tabi tutan beyanın kabul edildiği gümrük idaresi hareket idaresiyken, transit rejimine tabi tutulan eşyanın, rejimin sonlandırılması için sunulması gereken idare varış idaresidir.

12) Yüksek kaçakçılık riski içeren eşya hangileridir?

Ortak transit işlemlerinde, OTS Ek I, İlave I'de yer alan eşya, ulusal transit işlemlerinde, Gümrük Yönetmeliği'nin 33 nolu ekinde yer alan eşyadır.

13) Transit idaresi nedir?

Bir Akit Tarafa (OTS'ye taraf ülke) giriş gümrük idaresi veya üçüncü bir ülke sınırından geçilecek ise Akit Taraftan çıkış idaresi olarak tanımlanmaktadır. Burada Avrupa Birliğini oluşturan ülkelerin tek bir Akit Taraf olduğu unutulmamalıdır. Türkiye'den, Avrupa Birliği sınırlarını terk etmemek kaydıyla, Almanya'ya gidecek bir sevk işleminde transit idaresi Bulgaristan giriş gümrüğü olacaktır. Eğer Sözleşmeye taraf olmayan bir üçüncü ülkeden geçilecek ise Akit Taraf çıkış gümrüğü de transit idaresidir. Örneğin Türkiye'den Bulgaristan, Sırbistan üzerinden Macaristan'a gidecek bir sevkiyatta transit idareleri Bulgaristan giriş, Bulgaristan çıkış ve Macaristan giriş idareleridir.

14) Transit rejiminde kefil kimdir?

Teminat tutarına kadar doğabilecek vergi ve diğer yükleri asıl sorumlu ile birlikte müştereken ve müteselsilen ödemeyi taahhüt eden kişidir.

Transit rejiminde kefil, Türkiye'de yerleşik ve teminat idaresince onaylanmış banka ve finans kuruluşlarıdır. Henüz kullanımı olmayan fişli bireysel teminat türünde ise taşımacılık sektörünün temsilcisi konumundaki oda, dernek veya birlikler kefil addedilir.

15) “Yetkili makam” nasıl tanımlanır?

Yetkili makam, gümrük idareleri (hareket, transit, varış ve teminat idareleri) ile Ortak Transit Sözleşmesi'nin uygulanmasından sorumlu olan bir başka idare olarak tanımlanır.

16) Teminat nedir?

Transit rejimine konu eşyaya ilişkin doğabilecek gümrük vergileri ve diğer yükler toplamının, eşyanın herhangi bir şekilde ülke sınırları içerisinde bırakılması ihtimaline karşın garanti olarak alınmasıdır.

17) Ortak transit işlemlerinde kullanılan teminat türleri nelerdir?

Teminatlar, tek bir transit işlemini kapsayan bireysel teminat veya birden fazla işlemi kapsayan kapsamlı teminat ((1) kodlu teminat) şeklinde verilebilir. Bu iki tür teminat dışında ortak transit işlemlerinde başka teminat türü kullanılamaz.

18) Ulusal transit işlemlerinde kullanılan teminat türleri nelerdir?

Ulusal transit işlemlerinde kapsamlı teminat ((S) kodlu teminat), bireysel teminat, toplu teminat ve götürü teminat türleri kullanılabilir.

19) Teminat aranmayacak haller nelerdir?

Ulusal transit rejiminde; havayolu, demiryolu (Gümrük Yönetmeliği ek.33'te yer alan eşya hariç), denizyolu ve boru hattı taşımalarında izin çerçevesinde teminat aranmaz. Ayrıca Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca belirlenecek istisnai hallerde teminat şartına bağlı olmaksızın memur refakati uygulanabilir.

20) Transit işlemlerinde hangi teminat için hangi idarelere başvurmak gerekir?

Transit işlemlerinde bireysel ve toplu teminat kullanılacak ise gümrük idarelerine, kapsamlı teminat için ise Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Gümrükler Genel Müdürlüğüne başvurulması gerekmektedir.

21) Kapsamlı teminat nedir?

Transit işlemlerinde taşınan eşyaya ilişkin doğabilecek vergi ve diğer yükler için verilen bir teminat türüdür. Bir basitleştirme türü olması nedeniyle izne bağlı olarak kullanılır. Düşümlü çalışan bu teminat türü, gümrük idaresince teminatın tescil edilmesi ile sistemden düşümü yapılır, yine gümrük idaresince varış bildiriminin yapılması ile kullanılabilir duruma gelir.

22) Kapsamlı teminat kullanma izni şartları nelerdir?

Kapsamlı teminat başvurusunda bulunacak firmaların öncelikle Gümrük Yönetmeliği'nin 224 üncü maddesinde yer alan genel koşulları sağlaması gerekmektedir. Bu koşullar şunlardır;

- Türkiye Gümrük Bölgesinde yerleşik olması,
- Mükerrer usulsüzlük ve vergi cezası bulunmaması,
- Ödenmemiş herhangi bir vergi, ceza ve gecikme faizi bulunmaması,

- Yönetim kurulu üyeleri, sermayesinin yüzde onundan fazlasına sahip gerçek kişiler ile gümrük ve dış ticaret işlemlerinde temsil yetkisini haiz çalışanlarının belirli suçlardan dolayı kesinleşmiş ceza veya mahkumiyet kararı bulunmaması,
- Başkası adına ve namına hareket etmemek,
- Son bir yıl içinde en az 500 transit beyannamesi (TIR karnesi kapsamında yapılan taşımalar dahil) ve gümrük vergileri toplamı asgari 5 milyon TL tutarında eşyanın transit işlemlerini gerçekleştirmiş olması.

23) Kapsamlı teminat başvurusu için gerekli belgelerin şartları taşımakla birlikte, başvuru tarihinden geriye dönük olarak son bir yıl içerisinde en az 500 transit beyannamesi şartının karşılanamaması durumunda başvuru nasıl sonuçlanır?

Bu halde başvuru doğrudan reddedilmez. Gümrük Yönetmeliği'nin ilgili maddesi uyarınca başvuru sahibinden, basitleştirilmiş usul kapsamındaki yükümlülükleri yerine getirebileceğine ilişkin bilgi ve belgeleri sunması istenebilir. Kısaca, başvuru sahibi tarafından bu yönde sunulan bilgi ve belgelerin teminat idaresi tarafından yeterli görülmesi konusunda kanaat oluşması gerekmektedir.

24) Kapsamlı teminat başvurusu için hangi belgeler gereklidir?

Başvuru için Gümrük Yönetmeliği'nin 42 no.lu ekinde yer alan başvuru formunun doldurulması ve söz konusu forma, firmanın yönetim kurulu üyeleri ve ortaklarının adli sicil belgeleri, firmanın vergi mükellefi olduğuna ve vergi borcu bulunmadığına ilişkin vergi dairesinden alınacak yazı, başvurudan önceki 1 yıl içerisinde yapılan transit işlemlerine ilişkin liste, firma yetkililerinin imza sirküleri, ticaret sicil gazeteleri ve yüksek kaçakçılık riski içeren eşya da taşınmak isteniyorsa Gümrük Yönetmeliği'nin 40 no.lu ekinde yer alan mali yapının tespit raporu eklenmelidir.

25) Mali yeterlilik raporunu hangi durumda, hangi kurumdan almalıyım?

Mali Yeterlilik Raporu, yüksek kaçakçılık riski içeren eşya için kapsamlı teminat başvurularında, indirilmiş tutarda kapsamlı teminat başvurularında ve teminattan vazgeçme başvurularında sunulması gereken bir belge olup, yeminli mali müşavir tarafından Gümrük Yönetmeliği'nin 40 no.lu ekine uygun olarak düzenlenmelidir.

26) Kapsamlı teminat mektubu başvurusunda referans tutarı neye göre belirleyeceğim?

Referans tutar tanım olarak en az bir hafta boyunca taşınması planlanan eşyaya ilişkin doğabilecek vergi ve diğer yükler toplamıdır. Bu hesaplama yapılırken en yoğun işlem yapılan haftanın seçilmesi uygun olacaktır.

27) Kapsamlı teminat kullanma izin başvurusunun reddedilmesi halinde nasıl işlem yapılır?

Kapsamlı teminat kullanma izni başvurusunun reddedilmesi halinde başvuru bilgi ve belgelerinde eksiklik veya yanlışlık olması durumunda başvuru sahibine eksiklik veya yanlışlığın tamamlanması veya giderilmesine ilişkin bildirimde bulunulur. Bu eksiklik veya yanlışlık bildirim yapıldığı tarihten itibaren en geç 30 gün içinde tamamlanır. Aksi halde, başvuru yapılmamış sayılır.

28) Kapsamlı teminat kullanma izninin kabul edilmesi halinde kabul edilen teminat tutarı için ayrı bankalardan farklı teminat mektupları sunulabilir mi?

Kapsamlı teminat kullanılmasının uygun bulunması durumunda hesaplanan referans tutar kadar veya bu tutarın üzerinde bir mektup sunulması gerekmektedir. Hesaplanan referans tutarın altında kalmaması kaydıyla farklı bankalardan alınan mektupları sunulabilmektedir. Örneğin 1.000.000 TL olarak hesaplanan bir referans tutar söz konusu ise bir bankadan alınan 400.000 TL'lik, farklı bir bankadan alınan 600.000 TL'lik bir teminat mektubu teminat idaresine verilebilir.

29) Kapsamlı teminat sertifikası üzerinde yer alan “Sınırlı geçerli-99200” ne demektir?

Kapsamlı teminat sertifikalarında “Sınırlı geçerli-99200” ibaresinin olması söz konusu sertifikaların yüksek kaçakçılık riski içeren eşyanın taşınmasında kullanılmayacağı anlamına gelmektedir.

30) Kapsamlı teminatta indirim nedir?

Firmanın belirli şartları karşılması halinde %50 (referans tutarın % 50 oranında indirilmesi) veya %70 (referans tutarın % 30 oranında indirilmesi) indirim hakkı kazanılabilir. Bu durumda verilmiş olan 300.000 TL'lik teminat mektubu ile 600.000 veya 1.000.000 TL'lik işlem yapılabilmesi mümkündür.

31) Teminattan vazgeçme şartları nelerdir?

Teminattan vazgeçme basitleştirmesinden yararlanmak için, firmanın teminat idaresine yeterli ve sağlam mali yapısı olduğunu, yeterli transit deneyimi olduğunu, yetkili makamlarla çok yakın işbirliği içinde olduğunu, taşıma işlemlerinin kendi hakimiyeti altında gerçekleştiğini kanıtlanması gerekir.

32) Kapsamlı teminatta indirim ve vazgeçme için öngörülen “yeterli deneyim” nasıl belirlenir?

Ortak Transit Sözleşmesi Ek III, İlave III'te yeterli deneyime ilişkin açıklamalara göre; teminata ilişkin bir indirim talep edilmeden önce şu sürelerden biri için asıl sorumlunun ortak transit rejimini düzenli ve doğru kullanıp kullanmadığına bakılır. Bu süreler;

- Teminat tutarının referans tutarın % 50 sine indirilmesi ve yüksek kaçakçılık riski içeren eşya taşıma izni için 6 ay
- Teminat tutarının normal eşyada referans tutarın % 30 una indirilmesi ve yüksek kaçakçılık riski içeren eşyada % 50 sine indirilmesi için 1 yıl
- Teminattan vazgeçme ve teminat tutarının referans tutarın yüksek kaçakçılık riski içeren eşyada % 30 una indirilmesi için 2 yıl

Şeklinde belirlenmiştir.

33) Yüksek kaçakçılık riski içeren eşya için teminattan vazgeçme izni düzenlenebilir mi?

Yüksek kaçakçılık riski içeren eşya için teminattan vazgeçme mümkün değildir. Sadece % 50 ve % 30 oranlarında indirimler mümkündür.

34) Kapsamlı teminatta indirim ve vazgeçme için öngörülen “yetkili makamlarla ileri düzeyde işbirliği” nasıl belirlenir?

Ortak Transit Sözleşmesi Ek III, İlave III’te yetkili makamlarla işbirliğinin kapsamı açıklanmıştır. Buna göre, asıl sorumlu tarafından yetkili makamların gerekli kontrolleri gerçekleştirmelerini ve menfaatlerinin korunmasının sağlanması için alınacak özel önlemlerin transit işlemlerinde kullanılması mümkündür.

35) Kapsamlı teminat kullanma izni hangi durumlarda iptal edilir?

Başvuru esnasında karşılanan koşullardan bir tanesinin, artık karşılanamıyor olması durumunda, asıl sorumlu veya kefilin talepleri olması durumlarında izin iptal edilir.

36) NCTS uygulamasına erişim nasıl sağlanır?

Asıl sorumlular BİLGE kullanıcı kodları ve şifreleri ile NCTS uygulamasına erişim sağlayabilirler. NCTS için yeni bir kullanıcı profili oluşturmaya gerek bulunmamaktadır.

37) Transit beyanı nasıl yapılır?

Transit beyanı, asıl sorumlu tarafından NCTS üzerinden elektronik olarak yapılır. Söz konusu beyan, NCTS uygulamasında ilgili alanların ve kalem listesinin doldurulması ile yapılır.

38) Bilgisayar sisteminin çalışmaması halinde transit işlemleri nasıl yürütülür?

Gümrük idarelerinin veya asıl sorumlularının sisteminin çalışmadığı durumlarda, işlemlerin, “kağıt usul” (fallback) olarak bilinen ve transit işleminde beyan bilgilerinin kağıt belge üzerinden yürütülmesi öngörülen manuel sistemin kullanılması mümkündür. Bu tür durumlarda beyan, kağıt ortamında, Transit Refakat Belgesinin kağıt olarak doldurulması veya Tek İdari Belge’nin (TİB) 1,4,5 nolu nüshalarının doldurulması ile yapılır.

39) T1 ve T2 gibi kodlar ne anlama gelir?

T1 ve T2 kodları eşyanın hangi statü altında taşındığını belirten kodlardır. Buna göre; T1, Avrupa Birliği dışı eşya için ortak transit rejimini kapsayan transit beyanını gösterirken, T2, Avrupa Birliği eşyası için ortak transit rejimini kapsayan transit beyanı için kullanılır. Kısaca, T1 AB dışı eşyaların taşınması halinde, T2 AB eşyası taşınması halinde kullanılır.

40) TR Rejim kodu ne zaman kullanılır?

Ulusal transit rejimi çerçevesinde açılan beyannamelerde, yani hareket ve varış idareleri Türkiye Gümrük Bölgesi içerisinde olan transit işlemlerinde kullanılan rejim kodudur.

41) T2 rejim kodu ile Ortak Transit Sözleşmesine taraf ülkelere beyanname açılabilmesi mümkün mü?

T2 rejim kodu Avrupa Birliği (Topluluk) eşyasının transitinde kullanılan bir rejim kodudur. Bu kodu, eşya Topluluk eşyası bile olsa kullanmak, belirli şartlara bağlıdır. Öncelikle eşyanın T2 ile ülkemize gelmiş olması gerekir ve transit ile antrepo dışında başka bir rejime tabi tutulmamış olması gerekir. Eğer antrepo rejimine tabi tutulmuş ise, antrepoda 5 yıldan (1-24

fasıl eşya için 6 ay) fazla kalmaması, eşyanın muhafazası dışında başka bir işlem yapılmamış olması ve yapılan işlemlerin gümrük gözetimi altında gerçekleştirilmiş olması gerekir.

42) LRN ile MRN arasında ne fark vardır?

LRN (Local Reference Number), asıl sorumlu tarafından transit beyannamesinin sistem üzerinden düzenlenmesi ile sistem tarafından otomatik olarak verilen bir tescil numarasıdır. MRN (Movement Reference Number) ise LRN almış bir transit beyannamesinin hareket idaresince kabul, tescil ve muayenesi sonucunda sistem tarafından otomatik olarak verilen bir tescil numarasıdır.

43) Tek bir taşıma aracına farklı varış idarelerine sevklı eşya yüklenebilir mi? Bu durumda beyannameyi nasıl düzenlemek gerekir?

Tek bir taşıma aracına tek bir hareket idaresinden yüklenen tek bir varış idaresine gönderilecek eşya için tek bir beyanname düzenlenmektedir.

Tek bir taşıma aracına birden fazla varışlı eşya yüklenmesi mümkündür. Bu tür durumlarda her bir varış idaresine sunulmak üzere farklı beyanname düzenlemek gerekmektedir.

44) Tek bir varış idaresine birden fazla hareket idaresinden sevk edilecek eşya için ne şekilde beyanname açılmalıdır?

Varış idaresi her ne kadar aynı idare olsa da hareket idarelerinin farklı olması nedeniyle her hareket idaresinde farklı bir transit beyannamesi açılması gerekmektedir. Bu durumda tek bir araçta, aracın birden fazla hareket idaresinden yük alması vesilesiyle birden fazla beyanname olabilecektir.

45) İki liman arasında transit işlemi yaparken gemiye yüklenen her konteyner için ayrı transit beyannamesi mi verilmesi gerekir?

Ortak Transit Sözleşmesine göre konteynerler tek bir taşıma aracına yüklenmiş ise tek bir beyanname verilmesi yeterlidir. Bu itibarla tek gemiye yüklenmiş her konteyner için ayrı ayrı transit beyannamesi verilmesine gerek yoktur.

46) Tek bir taşıma aracında varış idaresi aynı olan ihracat eşyası ile serbest dolaşımda olmayan eşyanın taşınması mümkün müdür? Mümkünse nasıl beyan edilir?

Aynı taşıma aracında varış idaresi aynı olan ihracat eşyası ile serbest dolaşımda olmayan eşya taşınması halinde her biri için ayrı beyanname düzenlenmesi gerekir.

47) Bir ihracat beyannamesi kapsamındaki eşya tek bir transit beyannamesi ile sevk edilebilir mi?

Bir ihracat beyannamesi kapsamı eşya eğer tek bir taşıma aracına yükleniyorsa tek bir transit beyannamesi ile sevk işlemleri yapılabilir. Ancak tek bir ihracat beyannamesi kapsamındaki eşya birden fazla araç ile sevk edilecek ise mutlak suretle her araç için ayrı beyanname düzenlenmelidir.

48) Bir ihracat beyannamesi kapsamı eşyanın birden fazla araç ile taşınması durumunda ihracat beyannamesi, transit beyannamesinde ne şekilde refere edilmelidir?

Transit beyannamesi doldurulurken kalemler ekranında ihracat beyannamesi refere edilir. Eğer aynı ihracat beyannamesi birden fazla araç ile sevk edilecek ise ayrı ayrı transit beyannamesi düzenlenmesi gerekmekte olup, her transit beyannamesinde ihracat beyannamesi ayrı ayrı refere edilmelidir. Refere edilme esnasında “parçalı mı?” sorusuna evet “E” seçeneği seçilmeli son araç için bu seçenek “H” olarak işaretlenmelidir. Aksi takdirde transit beyannamesi ibra edilse bile ihracat beyannamesi açık kalacaktır.

49) Tek bir taşıma aracı kapsamı eşya için birden fazla alıcı ve göndericinin mevcut olduğu durumlarda ayrı ayrı transit beyannamesi verilmesi gerekir mi?

Böyle durumlarda tek bir transit beyannamesi verilmesi mümkündür. Beyannamenin doldurulması aşamasında ana beyanname ekranında alıcı ve gönderici bölümleri boş bırakılır, kalemler ekranında bu alanlar doldurularak işlem yapılır.

50) Transit rejimi kapsamında taşınacak eşya için beyannameyi düzenleme anında hangi plakalı taşıma aracına yükleyeceğimi bilemiyorum. Bu durumda ne yapabilirim?

Bu durumda, transit refakat belgesi üzerinde plaka hanesinin boş bırakılması mümkün olmayıp yazılan plakanın değişmesi halinde gözetim memuru (kolcu) tarafından yeni plakanın sisteme girilerek TRB’ye kaydedilmesi mümkündür¹.

51) TRB düzenlenirken taşıyıcı bilgisi girilmesi zorunlu mudur?

Taşıyıcı bilgisi sadece ulusal transit işlemlerinde doldurulması gereken bir alandır. Ortak transit işlemlerinde ihtiyari bir alandır.

52) Transit Refakat Belgesi üzerindeki 55 ve 56 nolu kutular hangi durumlarda doldurulur?

TRB üzerinden yer alan 55 nolu kutu, “aktarma” işleminin gerçekleşmesi halinde doldurulur. 56 nolu kutu ise “taşıma sırasındaki diğer olayların” yer alması gereken kutudur. Örneğin, eşya bir yarı römorka yüklenmişse ve taşıma sırasında çekici değiştirilmişse (elleçleme veya aktarma olmadan) yeni çekicinin kayıt numarası ve kayıtlı olduğu ülke bu kutuya kaydedilir.

53) Garanti Referans Numarası (GRN) nedir?

Garanti referans numarası teminat idaresine sunulan her mektup için ayrı ayrı verilen bir numaradır. Beyanname hazırlanması esnasında teminat bölümünde bu numara refere edilerek teminat kullanılır.

54) Teminat miktarı için belirtilmesi gereken tutarı nasıl hesaplayabilirim?

Teminat tutarı eşyaya ilişkin doğabilecek vergi ve diğer yükler toplamının %20 fazlasıyla hesaplanması ile belirlenir. Eşyanın serbest dolaşımda olup olmamasının ve ticaret yapılan ülkenin neresi olduğunun hiçbir önemi yoktur. Teminat; serbest dolaşımda olmayan, üçüncü ülke eşyasına uygulanacak vergi ve diğer yükler dikkate alınarak hesaplanır.

¹ Plaka bilgilerinin sisteme gözetim memuru tarafından girilmesine yönelik düzenleme 1 Eylül 2014 tarihine ertelenmiştir.

55) Ortak transitte kullanılan uluslararası kapsamlı teminat ulusal transit işlemlerinde de geçerli midir?

Ortak transit işlemlerinde kullanılmak üzere alınan kapsamlı teminatlar, ulusal transit işlemlerinde de kullanılabilir. Ancak sınırlı geçerli olarak alınan bir kapsamlı teminat var ise Gümrük Yönetmeliği'nin 33 no.lu ekinde yer alan eşya için kullanılamaz.

56) Teminat tutarım transit işlem hacmimi karşılamıyor. Bu durumda ne yapmam gerekir?

Teminat tutarının transit işlemi karşılamadığı durumda, başka bir teminat daha verilebilir. Söz gelimi firmanın 2 adet kapsamlı teminat sertifikası var ise her ikisi de beyannamede referans edilebilmektedir. Aynı şekilde iki farklı teminat türü de beraber kullanılabilir.

Transit işlem hacminin arttığı durumlarda firmalar yeni teminat mektupları sunarak referans tutarlarının arttırılmasını talep edebilirler.

57) Transit işleminde teminat tutarını aşan miktarda işlem yapmak mümkün mü?

Transit işlemlerinde teminat tutarları NCTS uygulaması tarafından otomatik olarak kontrol edilmekte olup, sistem kalan tutarın üzerinde bir miktarın kullanılmasına izin vermemektedir.

58) NCTS üzerinden düzenlediğim bir beyannamede teminat kullanma aşamasında hata alıyorum. Bu durumda ne yapmam gerekir?

Bu tür bir hatanın alınması halinde, öncelikle hatanın nereden kaynaklandığının tespit edilmesi gerekmektedir. Bu gibi durumlarda, teminat kapsamının yüksek kaçakçılık riski içeren eşyayı kapsamaması, ulusal teminat mektubunun ortak transit işlemi için kullanılmaya çalışılması gibi mükellefin kendi hatasından kaynaklanan işlemler olabileceği gibi, sistem (teknik) kaynaklı hata ile karşılaşılması da mümkündür. İkinci durum için Bakanlık Çağrı Merkez aracılığıyla Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı'na ulaşılması gerekmektedir.

59) Asıl sorumlu ve taşıyıcının farklı kişiler olduğu transit beyannamesinde taşıyıcıya ait toplu teminatı asıl sorumlu kullanabilir mi? Kullanabiliyorsa şartları nelerdir?

Kullanabilir. 2012/4 sayılı Genelge uyarınca; asıl sorumlu ve taşıyıcının farklı olması halinde, taşıyıcının toplu teminatı ile işlem yapılabilmesi için hareket idaresine "...sayılı transit beyannamesi muhteviyatı eşya taşımalarının sorumluluğum(uz) altında yapıldığını ve söz konusu taşıma nedeniyle her ne sebeple olursa olsun ortaya çıkabilecek her türlü kamu alacağının tarafım(ız)ca ödeneceğini taahhüt ederim/ederiz." şeklinde taahhütname verilmesi gerekir.

60) Ortak Transit Sözleşmesi'ne taraf olan bir ülke bankasından alınan kapsamlı teminat mektubunu Sözleşmeye taraf olan başka bir ülkede kullanılması mümkün müdür?

Mümkündür. Örneğin, Türkiye'den alınan bir kapsamlı teminat mektubu çerçevesinde tahsis edilen GRN Almanya'daki ortak transit işlemleri için de geçerli olacaktır. Burada dikkat edilmesi gereken tek husus teminat sahibi asıl sorumlunun Almanya'da NCTS uygulamasına asıl sorumlu olarak erişim sağlayabilmesidir.

61) Teminat kullanımında kalan miktar kontrol edilebilir mi?

Kapsamlı teminat veya toplu teminat kapsamında yapılan işlemlerde kalan teminat tutarı kontrol edilebilmektedir. Buna ilaveten kapsamlı teminat da bu teminat türünün kullanıldığı bütün transit işlemlerini listelemek mümkündür.

62) Kapsamlı teminat kullanılması halinde teminat kaç günde serbest bırakılır?

Kapsamlı teminat kullanılması durumunda varış gümrük idaresince varış bildirimimin yapılması ile muayene sonuçlarının girilmesine gerek olmaksızın teminat serbest bırakılır.

63) Transit idaresi her durumda beyan edilmeli midir?

Transit idaresi sadece ortak transit rejimi çerçevesinde yapılan taşımalarda beyan edilen bir alan olup, ulusal transit işlemlerinde transit idaresi kavramı bulunmamaktadır.

64) Ortak Transit Sözleşmesine taraf olmayan Sırbistan'ı geçerek Avrupa'ya gidecek bir transit eşyası için transit işlem süreci nasıl gerçekleştirilir?

Sırbistan üzerinden yapılacak taşımalarda, ortak transit rejimi kapsamında hareket idaresinden transit işlemi başlatılır (T1/T2 açılır). Açılan transit beyannamesinde sistem üzerinden ilgili transit idareleri seçilir (örneğin Bulgaristan üzerinden gidiliyorsa Bulgaristan giriş gümrüğü, Bulgaristan'dan Sırbistan'a geçilirken Bulgar çıkış gümrüğü ile Sırbistan'ı geçtikten sonraki Macaristan'ın giriş gümrüğü). Sırbistan geçişi üçüncü ülke geçişi olacağından, ortak transit rejimi dışındaki bir transit işlemi başlatılır. Bu geçiş süresi içerisinde, başlatılan ortak transit rejimi işlemi askıya alınır. Sırbistan geçildikten sonra daha önce başlatılan ortak transit işlemi devam eder.

Burada dikkat edilmesi gereken husus; Sırbistan geçilirken askıya alınan beyannameye ilişkin transit süresi de askıya alınır.

65) Beyanname ıslak imzalı olarak mı gümrük idaresine sunulmalıdır?

Beyanname gümrük idaresine sunulurken mutlak suretle ıslak imzalı olarak sunulmalıdır. Eğer asıl sorumlu tarafından beyanname elektronik imza ile imzalanmışsa, idare NCTS uygulamasında beyanname e-imzalıdır bilgisini görebileceğinden ıslak imza unsurunu aramamaktadır.

66) Beyannameye eklenmek zorunda olunan belgeler nelerdir?

Transit beyannamesine fatura ve taşıma belgesi eklenmesi zorunludur. Eşyanın ve taşımanın cinsine göre yetki belgesi, geçiş belgesi, izin belgesi ve gümrük idaresince talep edilen diğer belgeler eklenebilir.

67) Transit beyannamesine eklenmesi zorunlu olan belgelerden, taşıman eşyaya ait faturanın orijinalini ibraz edilememesi halinde nasıl işlem yapılır?

2012/4 sayılı Genelge uyarınca; yükümlüsünce orijinal fatura ibraz edilmemesine karşın, Gümrük Yönetmeliği'nin 115 inci maddesinde belirtilen ve faturalarda bulunması zorunlu olan bilgileri içeren faks veya proforma faturanın sunulması halinde, orijinal faturanın 15 gün

içerisinde ibrazına ilişkin taahhütname alınarak transit işlemi tamamlanır. Bu süre içinde ibraz edilmezse, 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 241/1 maddesi uyarınca ceza tatbik edilerek yükümlüsünce ibraz edilene kadar ilgili işlem gerçekleştirilmez.

68) NCTS üzerinden düzenlenen transit beyannamesinde düzeltme nasıl yapılır?

NCTS beyannamesinin asıl sorumlu tarafından doldurulmasının ardından sistem tarafından bir LRN numarası verilir. Bu numara geçici bir tescil numarasıdır. Gümrük idaresince söz konusu beyannamenin kabul edilmesi ile birlikte MRN numarası oluşur. Bu numara oluşuncaya kadar yani gümrük idaresince beyanname kabul edilinceye kadar beyanname üzerinde asıl sorumlu tarafından düzeltme yapılabilmektedir.

69) NCTS üzerinden düzenlenen transit beyannamesi iptal edilebilir mi?

NCTS üzerinden düzenlenen beyannamelerin iptali, gümrük idaresinin tescili esnasında veya serbest bırakma işlemini müteakip olarak yapılabilir.

70) Transit rejiminde yeterli transit süresi verilmesi bakımından hangi hususlara dikkat edilmesi gerekmektedir?

Transitte süre, hareket idaresince güzergah, uygulamadaki taşımacılık mevzuatı ve asıl sorumlu tarafından verilecek diğer bilgiler dikkate alınarak verilmelidir. Bu süre verilirken, yol ve hava şartları, geçilecek ülkelerin durumu ve özellikle varış idaresine uzaklık öncelikle dikkat edilmesi gereken hususlardır. Örneğin, Trabzon'dan hareket ederek Almanya'ya gidecek bir araç için minimum süreden (5 veya 7 gün) transit süresi verilmemeli, uzaklık dikkate alınarak (8-12 gün örneğin) yeterli süre verilmelidir.

71) Ulusal transit işlemlerinde süre sınırı belirlenirken neden saat olarak da belirlenmek zorundadır?

4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun cezalarla ilgili maddelerinde bazı ceza miktarları belirlenirken saat baz (24 veya 48 saati geçmesi gibi) alınarak belirlenmiştir. Bu nedenle, ulusal transit işlemlerinde sürenin saat olarak da belirlenmesi ve sisteme girilmesi gerekmektedir.

72) Transit işlemlerinde her durumda araç mühürlenmeli midir?

Genel kural olarak eşyanın sevki mutlaka mühürleme işlemiyle gerçekleştirilir. Ancak Ortak Transit Sözleşmesi gereğince, hareket idaresi eşyanın beyan bilgilerini veya tamamlayıcı belgelerdeki tanımını yeterli buluyorsa mühürlemeden vazgeçebilmektedir.

73) “Eşyanın serbest bırakılması” ile “transitin serbest bırakılması” farklı mıdır?

Eşyanın serbest bırakılması, hareket idaresinin eşyayı transit rejiminde öngörülen amaçlara uygun olarak sevkine izin verdiği tasarrufudur. Transitin serbest bırakılması ise eşyanın serbest bırakılmasının sistem üzerinden yapılması işlemidir. Transit serbest bırakılmasıyla birlikte, transit beyannamesinin statüsü (REL.TRA) olur.

74) Transit refakat belgesi her durumda hareket idaresince mühürlenmeli midir?

Transit refakat belgesinin gümrük mevzuatında hareket idaresince mühürlenmesi gibi bir zorunluluk söz konusu olmamakla birlikte, ulaştırma mevzuatı gereğince TRB'nin gümrük memurunca kaşe-imza tatbik edilerek teslim edilmesi gerekmektedir.

75) Transit rejimi altında taşınan eşya için transit idaresinde hangi işlemler yapılır?

Normal şartlar altında transit idaresi tarafından sistem üzerinden sadece "sınır geçiş bildirimini" yapılarak aracın sevki sağlanır. Ancak, gerek görüldüğünde, transit idaresi olarak görev yapan idare tarafından eşyanın muayene edilmesi mümkündür.

76) Ortak transit rejimi kapsamında yurt dışından gelen bir araç için sistemden transit idaresinin seçilmediği durumda ne yapmak gerekir?

İlgili gümrüğün sınır geçiş bildirimini yapabilmesi için sistemden transit idaresi olarak seçilmiş olması gerekmektedir. Bu yapılmamışsa, sistem üzerinden transit idaresi değişikliği işlemleri yapılarak (sapma talebi-ATR talebi) sistemde ilgili gümrüğün transit idaresi olarak belirlenmesi sağlanmalıdır.

77) Kağıt usulde düzenlenen ortak transit rejimi beyannamesi için sınır geçiş bildirimini nasıl yapılır?

NCTS uygulamasının çalışmadığı hallerde kağıt usul olarak düzenlenen transit beyannamesi için sınır geçiş bildirimini Ortak Transit Sözleşmesi Ek III, İlave B8'de yer alan TC 10 – Transit Bilgi Notu formu kullanılarak yazılı olarak yapılır.

78) "Varış bildirimini" nedir?

Varış bildirimini, transit eşyası taşıyan aracın transit süresi içerisinde varış idaresine ulaştığının sistem üzerinden hareket idaresine bildirilmesidir. Varış bildirimini yapılmasıyla birlikte beyannamenin statüsü (ARR_ADV) olur.

79) "Kontrol sonucu" nedir?

Varış bildirimini yapılmış bir transit beyannamesi kapsamı eşyanın muayenesi sonucunun sistem üzerinden hareket idaresine bildirilmesidir. Kontrol sonucunun girilmesiyle birlikte, beyannamenin statüsü (DES_CON veya DES_CON_NEG) olur.

80) Bir Avrupa ülkesinden (OTS'ye taraf) ülkemize sevkli transit eşyası için varış idaresi değişikliği yapmak mümkün müdür? Mümkünse nasıl yapılır?

Varış idaresi değişikliği her durumda mümkündür. Söz konusu değişiklik varış idaresince hareket idaresine gönderilen varış değişikliği talebi ile yapılır. Sistem tarafından otomatik olarak cevap verilir. Verilen cevabı müteakip varış işlemleri gerçekleştirilir.

Varış değişikliklerinde Gümrük Kanunu'nun 241 nci maddesine göre usulsüzlük cezası uygulanacağı unutulmamalıdır.

81) NCTS uygulamasında bir transit beyannamesi hakkında sistem üzerinden hatalı işlem yapıldı ve yanlış bir statüye getirildi. Bu durumda statünün geri alınması mümkün müdür?

NCTS uygulamasında, sadece ulusal transit rejimi kapsamında düzenlenen bir beyanname için statünün geri alınması mümkün olup, bu durumda statünün geri alınması için ilgili Gümrük ve Ticaret Bölge Müdürlüğüne Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Risk Yönetimi ve Kontrol Genel Müdürlüğü'ne yazılı bildirimde bulunulması gerekmektedir. Ortak transit rejimi kapsamında düzenlenen bir beyanname için *statü geri alınamaz*.

82) Eşyanın varış idaresine tam ve sağlam olarak sunulmaması durumunda yükümlülük sadece asıl sorumluya mı aittir?

Böyle bir durumda asıl sorumlunun yükümlülüğü bulunmasına rağmen, eşyanın transit rejimi kapsamında taşındığını bilerek kabul eden taşıyıcı ve alıcı da öngörülen süre sınırına kadar, ayniyet önlemlerine uygun olarak varış idaresine gerekli belgeler ile birlikte eşyayı tam ve sağlam olarak sunmakla yükümlüdür.

83) Transit beyannamesi varış idaresinde kontrol sonuçları olumlu (DES-CON) statüde görünmesine rağmen bağlı ihracat beyannamesi kapanmamış ise bunun sebebi ne olabilir?

Statülerin mutlak suretle hareket idaresinden kontrol edilmesi gerekmektedir. Çünkü rejimin ibra yetkisi hareket idaresindedir. Beyanname ibra edilmiş olması durumunda varış idaresinde statü her şekilde (DES-CON) görünecek, bu statü hareket idaresinde (WRT-NOT) olarak görünecektir. Ancak varış idaresince uyuşmazlık bildirilmiş ve hareket idaresince uyuşmazlığın çözülüp ibra işleminin yapılmadığı durumlarda statü hem varış idaresinde hem hareket idaresinde (DES-CON) olarak görüntülenecek, hareket idaresince ibra işlemi henüz yapılmadığından ihracat beyannamesi kapanmış statüye geçmeyecektir.

84) Transit beyannamesine bağlı ihracat beyannamesi ne zaman kapanır?

Transit beyannamesine bağlanan bir ihracat beyannamesi varış idaresince kontrol sonuçlarının olumlu girilmesi durumunda veya olumsuz girilmiş ise hareket idaresince rejimin ibra edilmesini müteakip kapanmaktadır.

85) Varış idaresine sunulan eşyanın kontrolü sonucunda beyan edilen ile kontrolü yapılan eşyada kap/kilo farklılığı çıkması halinde ne gibi işlem yapılır?

Kap ve kiloda farklılık çıkması durumunda, varış idaresince hareket idaresine uyuşmazlık bildirimleri yapılır. Yapılan uyuşmazlık bildirimlerine istinaden hareket idaresi uyuşmazlıkları çözer ve transit rejiminin ibra edilmesini teminen kapatma işlemlerini yapar.

Uyuşmazlık bildirimlerinin dışında Gümrük Yönetmeliği'nin 249 uncu maddesine istinaden eksiklik fazlalık takibatı yapılır ve gerektiği durumlarda cezai işlemler yapılır.

86) NCTS uygulamasında kap/kilo dışında hangi bilgiler için uyuşmazlık bildirim yapılr?

NCTS'te kap/kilo dışında, plaka, kalem sayısı, mühür bilgileri ve ek belgeler ile ilgili olarak da uyuşmazlık bildirim yapılabilir. Gönderici-alıcı bilgileriyle ilgili olarak, sistem üzerinden "diğer" ve "açıklamalar" alanları kullanılarak uyuşmazlık bildirim yapılması mümkündür.

87) NCTS uygulamasında hangi bilgiler için uyuşmazlık bildirim yapılamaz?

NCTS'te, marka ve numaralar, konteyner no, eşya cinsi ve kodu, rejim türü ve hassasiyet kodu-miktarı hakkında uyuşmazlık bildirim yapılamaz.

88) Bir transit işleminin ibra edilmediğinin tespit edilmesi halinde, asıl sorumlu ve kefilin sorumlulukları nelerdir?

Transit rejimi, eşyanın gümrük vergilerinin teminata bağlanarak (teminat aranmayan haller haricinde) taşındığı bir rejim olduğundan, işlemin sonlandırılıp ibra edilmesinin önemli hukuki sonuçları bulunmaktadır. İbra, ilgili transit işleminin usulüne uygun bir şekilde varış idaresine varması ve kontrol sonuçlarının olumlu olmasıyla birlikte gerçekleştirilir ve hukuki olarak da ilgili transit işleme ilişkin gümrük yükümlülüklerinin, istisnai durumlar hariç, sona erdiği sonucunu doğurur. Eğer, transit işlemi ibra edilmezse, rejim beyanında bulunan ve teminat sahibi olan asıl sorumlu bu işleme ait olan ve teminata bağlanan gümrük vergilerinin ödenmesinden sorumludur. Kefil ise, rejimin ibra edilmediğinin, eşyanın varış idaresine sunulması gereken tarihten itibaren 9 ay içinde kendisine bildirilirse, ibra edilmeyen transit işleminin gümrük vergilerinden sorumludur. Kefile, bu süre içinde bildirim yapılmamışsa kefil yükümlülüğünden kurtulur.

Burada dikkat edilmesi gereken husus; 9 aylık süre sadece kefile bildirim için gerekli süre olup asıl sorumlunun sorumluluğu ile ilgili bir süre değildir. Asıl sorumlunun, ibra edilmeyen transit işlemi için her zaman ve durumda sorumluluğu devam eder.

89) Alternatif kanıt nedir?

NCTS kullanılarak düzenlenen bir transit beyannamesinde işlemin sonlandırılması varış idaresinin sistem üzerinden varış bildirimini yapıp kontrol sonuçlarını göndermesiyle mümkündür. Ancak bazı durumlarda, transit işlemi kapsamı araç/eşyanın varış idaresine varmasına rağmen herhangi bir sebeple transit rejimi sistem üzerinden sonlandırılmamış olabilir. Bu gibi durumlar için transit işleminin usulüne uygun olarak öngörülen süre sınırı içinde sonlandırıldığına ilişkin bir belge (kanıt) sunulması gerekir. Bu tür belgelere alternatif kanıt denir.

90) Hangi belgeler alternatif kanıt olarak kabul edilir?

Transit rejiminin sonlandırılmasının alternatif kanıtı şu belgelerdir;

- Transit refakat belgesinin veya iade nüshasının fotokopisi,
- Eşyanın gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulduğunu gösteren ve eşyayı belirleyen bir gümrük belgesinin bir nüshası veya fotokopisi,
- Eşyayı belirleyen boşaltma kayıtları, konşimento, fatura gibi ticari belgelerin fotokopisi,

Burada dikkat edilmesi gereken husus; eşyanın *bir başka ülkede* gümrükçe onaylanmış işlem veya kullanıma tabi tutulması durumunda, yukarıda belirtilen nüsha veya fotokopilerin, ilgili ülke yetkili makamları tarafından “aslı gibidir” şeklinde onaylanmış olması gerekmektedir.

91) NCTS uygulamasında, transit beyannamesinin kapatıldığı nasıl anlaşılır?

NCTS’te transit beyannamesi, beyanname kapsamı eşyanın varış idaresinde varışının bildirilmesi ve kontrol sonuçlarının girilmesini müteakiben varış idaresince sistem üzerinden (DES_CON) statüsüne getirilir. Bundan sonra, hareket idaresince ibra edilerek sistem üzerinden (WRT_NOT) statüsüne getirilerek transit beyannamesi kapanması sağlanır.

Burada dikkat edilmesi gereken husus; transit beyannamesinin varış idaresinde (DES_CON) statüye getirilmesi, söz konusu beyannamenin kapatılması için yeterli değildir. Bunun, hareket idaresince ibra edilerek (WRT_NOT) konumuna getirilmesi gerekmektedir.

Kontrol sonuçları olumlu olarak girilmiş ise hareket idaresince gönderilen otomatik ibra mesajına istinaden statü (WRT_NOT) a dönüşür.

92) Araştırma usulü hangi durumlarda başlatılır?

Eşyanın varış idaresine sunulması gereken süre sınırına kadar “Varış bilgisi” mesajının veya varış bilgisi mesajını aldıktan sonraki 6 gün içerisinde “Kontrol Sonucu” mesajı alınmazsa, hareket idaresi tarafından, rejimin ibra edilmesi için gerekli bilgilerin elde edilmesi amacıyla veya bunun mümkün olmaması halinde;

- Gümrük borcunun doğru olmadığını tespit edilmesi,
- Borçlunun belirlenmesi,
- Tahsilattan sorumlu yetkili makamların belirlenmesi

amacıyla araştırma usulü başlatılır.

93) Varış idaresince araştırma usulüne hangi cevaplar verilir?

Varış idaresince, hakkında araştırma usulü başlatılan transit beyannamesine 4 ayrı kodla yanıt verebilir. Bunlar;

- Cevap kodu olarak (1): aracın varış idaresine hiç gelmemesi durumunda verilen yanıttır. Bu kodla birlikte, beyannamenin statüsü (ENQ_NEG) olur.
- Cevap kodu olarak (2): Sistemin aynı beyannameye ait mükerrer kayıt oluşturması durumunda kullanılan yanıttır. Bu kodla birlikte beyannamenin statüsü (ENQ_DUP) şeklinde olur. Hareket idaresince mükerrer kayıta ilişkin MRN’nin sistem üzerinden iptal edilmesi gerekir.

Burada dikkat edilmesi gereken husus; Avrupa’dan ülkemize getirilen transit eşyası için transit idaresi görevi yapması gereken sınır gümrük idarelerinde herhangi bir sebeple yeni ulusal bir transit işlemi başlatılarak varış idaresine sevk edildiği örnekler sıklıkla yaşanmaktadır. Avrupa’dan açılan bir transit beyannamesi için giriş gümrük idaresinde yeni bir TR açılmaz. Ancak, sehven de olsa açılan beyannameye, bu beyanname araştırmaya düşmüş ise (2) koduyla cevap verilebilir.

- Cevap kodu olarak (3): Varış idaresince teyit nüshasının hareket idaresine gönderileceği durumlar için verilen yanıttır. Bu kodla birlikte beyanname statüsü (ENQ_POZ) olur.
- Cevap kodu olarak (4): Transit işlemi kapsamı eşyanın varışa idaresine gelmemesi durumunda tahsilatın varış idaresince yapılmasının hareket idaresine önerilmesini belirten bir yanıttır. Bu kodla birlikte beyanname statüsü (ENQ_NEG) olur, ancak (1) nolu koddan farklı olarak, varış idaresi tahsilatı kendisinin yapacağını bildirmektedir. Bu kod, genelde, transit işlemi kapsamı aracın ülke gümrük bölgesine girmesine rağmen (yani sınır geçiş bildirim yapılmış olan araç) varışa gelmediğinin tespit edilmesi durumunda kullanılmaktadır.

94) Araştırma usulü başlatılmış bir transit beyannamesi nasıl ibra edilir?

Araştırma usulü başlatılmış bir beyanname hareket idaresince, vergilerin tahsili, beyanname iptali ile asıl sorumlu tarafından alternatif kanıt sunulması veya varış idaresi tarafından teyit nüshasının gönderilmesine bağlı olarak beyannamenin (WRT-NOT) statüsüne getirilmesi ile ibra edilir.

95) Bir ortak transit işleminde, borcun doğduğu yer nasıl belirlenir?

Borç; borcu doğuran olayın olduğu yerde veya bu yerin belirlenmesinin mümkün olmadığında borcu doğuran olayın neresi olduğu sonucuna varılan yerde doğar. Bu hususlara göre belirlenmiyorsa;

- Eşyanın varış idaresine sunulması gereken tarihten itibaren 7 ay içerisinde veya asıl sorumlunun yetersiz bilgi sunması veya hiç bilgi sunmaması durumunda, varış bildirim, kontrol sonuçları ve araştırma usulü başlatma sürelerinin aşılmasından itibaren 1 ay içerisinde "sınır geçiş bildirim" mesajını gönderen son giriş idaresinden sorumlu ülkede veya bu mesajın bulunmaması durumunda, hareket idaresinden sorumlu ülkede doğar.

96) Teslim alma özet beyan sistemde nasıl oluşturulur?

NCTS uygulaması üzerinden doldurulan bir transit beyannamesi ile varış idaresine gelen eşya için teslim alma özet beyan verilmesine gerek bulunmamaktadır. Hali hazırda sistem tarafından NCTS beyannamesine girilen bilgilerden otomatik olarak oluşturulan özet beyan mevcuttur. Bu özet beyan varış bildirimini yapılması ile birlikte oluşmaktadır.

97) Sistemde varış bildirim yapılmasına rağmen teslim alma özet beyan oluşmadı ne yapılması gerekir?

NCTS uygulamasında varış bildirimini yapılması ile teslim alma özet beyan oluşmaktadır. Söz konusu özet beyanın oluşmadığı durumlarda BİLGE programından teslim alma özet beyan oluşturulması mümkündür.

98) Teslim alma özet beyanı kullanarak antrepo beyannamesi verilmiş, daha sonra eşyanın ithali gerçekleşmesine rağmen transit beyannamesi ibra edilmemiştir. Bu durum neden kaynaklanmaktadır?

Teslim alma özet beyan varış bildirimini ile oluşmakta ve kullanılabilir hale gelmektedir. Bu özet beyan kullanılarak antrepo beyannamesi açılabilmekte ve sonrasında ithalat işlemleri gerçekleştirilmektedir.

Burada unutulmaması gereken husus, belirtildiği gibi özet beyan varış bildirimini ile oluşmakta, rejimin ibra edilebilmesi için mutlak suretle olumlu kontrol sonuçları NCTS'e girilmeli veya olumsuz kontrol sonucunu müteakip hareket idaresince rejim ibra edilmelidir. Bu nedenle transit işlemlerinin ibrasını teminen beyannamelerin asıl sorumlularca takip edilmesi gerekmektedir.

99) NCTS'in avantajları nelerdir?

NCTS ile transit işlemlerinin elektronik ortama taşınması sayesinde, taşımacılarımıza hem taşıma maliyetinde indirim hem de araç giriş-çıkış veya gümrükte bekleme sürelerinin azalması nedeniyle zaman tasarrufu sağlanmaktadır. Bunların dışında transit işlemlerinin her safhası hem gümrük idaresi hem asıl sorumlu tarafından sistem üzerinden takip edilebildiği için güvenli bir sistemdir.

100) NCTS uygulamasından maksimum verim alabilmek adına neler yapmalıyım?

NCTS uygulamasının birçok avantajı bulunmaktadır. Bu avantajlardan yararlanmak tamamen asıl sorumlunun elindedir. Öncelikle ortak transit ve ulusal transit rejimlerine hakim olmak, transit ile ilgili kavramları bilmek gerekir. Bu sayede beyanname doldurulurken hata düzeyi en alt seviyelere düşecektir.

Beyannamelerin ibra edilip edilmediği sürekli olarak sistemden takip edilmeli, ibrası gerçekleşmemiş beyannamelere ilişkin önlemler hızlı bir şekilde alınmalıdır. Sistemin getirdiği en önemli basitleştirmeler olan kapsamlı teminat ve izinli gönderici uygulamalarından yararlanmak için gerekli şartlar yerine getirilmelidir. Bu sayede maliyet ve zaman tasarrufları arttırılmalıdır.

NCTS UYGULAMASINDA SIKÇA KARŞILAŞILAN STATÜLERİN ANLAMLARI

DEC_DAT: Beyanname asıl sorumlu tarafından doldurularak gümrük idaresinin kabulüne sunulmuş.

DEC_REJ: Asıl sorumlu tarafından sunulan beyanname hareket idaresince reddedilmiş.

CTR_DEC: Beyanname hareket idaresince kabul edilmiş ve muayene hattı belirlenmiş.

GUA_INV: Geçersiz teminat.

GUA_USE: Hareket idaresindeki kontrol ile görevli memur tarafından kontrol sonuçları girilerek teminat tescil edilmiş

REL_TRA: Transit serbest bırakıldı. Transit işlemi hareket idaresindeki işlemler tamamlanarak başlatılmış.

REL_NOT: Transit memur tarafından serbest bırakılmamış.

NCF_NOT: Araç transit idaresinden geçmiş ve transit idaresince sınır geçiş bildirimini yapılmış.

YGM_NOT: Yetkilendirilmiş Gümrük Müşaviri tarafından aracın antrepoya geldiği bildirilmiş.

ARR_ADV: Varış idaresince aracın varışı haber edilmiş.

DES_CON: Varış idaresince ya kontrol sonuçları olumlu girilmiş, yada olumsuz kontrol sonuçları girilmesine rağmen uyuşmazlık varış idaresince çözümlenmiş.

DES_CON_NEG: Varış idaresince olumsuz sonuç girilerek, uyuşmazlıkların hareket idaresince çözülmesini teminen uyuşmazlık bildirimini yapılmış

WRT_NOT: Beyanname hareket idaresince ibra edilmiş.

ENQ_REC: Transit rejimi kapsamı aracın verilen süre sınırı içerisinde varış idaresine ulaşmaması veya varış bildirimini yapılmış ancak bu bildirim müteakip 6 gün içinde kontrol sonucu girilmemiş beyannameler için araştırma önerilmiş.

ENQ_REQ: Araştırma başlatılmış beyanname.

ENQ_NEG: Varış idaresince beyannamenin idarelerinde işlem görmediği bildirilmiş.

ENQ_DUP: Varış idaresince mükerrer MRN'li işlem olduğu belirtilmiş

ENQ_POZ: Varış idaresince beyannamenin işlem gördüğü ve teyit nüshasının gönderildiği belirtilmiş.

REC_COM: Tahsilat aşamasına gelmiş bir beyanname hakkında tahsilatın başlatıldığını belirtir. (Tahsilat onaylandı)

REC_NOT: Tahsilatı başlatılan beyanname için sistem üzerinden tahsilat bildirimini oluşturulduğu ve tebliğ edildiğini gösterir. (Tahsilat Tebliğ Edildi)

REC_DIS: Tahsilatı onaylanan ve tebliğ edilen beyannamenin, bu beyannamede yer alan tüm gümrük idarelerine bildirilmesidir. (Tahsilat Dağıtıldı)